І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIV. Ч. 238. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 29-го ГРУДНЯ (DECEMBER) 1967 No. 238. VOL. LXXIV

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Четвер, 28 грудня, 1967

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ВІДПОЧИВАЄ і працює на своїй фармі в Тексасі, куди він виїхав 26-го грудня з Вашингтону, де в Білому Домі святкував Різдво Христове в родинному колі. Президент Джансон відбув 27,000-милеву подорож довкола світу, яка тривала 112 годин. На фармі він буде відпочивати та працювати над бюджетом і над промовою про Стан Унії, яку - то промову має виголосити в Конґресі, котрий починає свою другу сесію 15-го січня. 27-го грудня — ще цього року — Президент прийняв директора бюджету Шулца і секретаря рільництва Фрімана.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЕКСПОРТ в листопаді 1967 р. становив 2,671,600.000, трохи більше, ніж у жовтні того ж року — 2,388,000.000 дол. Імпорт у листопаді 1967-го року виносив 2,375,700.000 дол., також більше в порівнянні з жовтнем того самого року. Таким чином надвишки з торгівлі з закордоном виносили 296 мільйонів дол., більше ніж у жовтні, коли експорт перевищав імпорт лише на 167 мільйонів долярів. В перших 11-ох місяцях ц.р. експорт виносив 30,995,000.000 дол. в річному відношенні а імпорт — 26,631,000.000 дол. Експорт збільшився на 5 відсотків у цілому році, а імпорт — на 4 відсотки.

СЕНАТОР ДЕМОКРАТ ЮДЖІН МекКАРТІ із Міннесоти домагається, щоб три радіо-стації Колюмбія Броадкастінґ Систем, Нешенел Броадкастінґ Компані і Амерікен Броадкастінґ Компані дозволили йому безплатно відповісти президентові Джансонові, який 19-го грудня виступив був проти МекКарті, як кандидата на президента в 1968-му році. Ці радіо-стації відмовили сенаторові МекКарті виступу, це саме зробила й Федеральна Комунікаційна Комісія, що до неї сенатор апелював. МекКарті твердить, що йому належиться безплатний час на відповідь Президентові та оскаржує Федеральну Комісію Комунікацій у зневажливості до його особи.

ПРОВІДНИКИ ОБИДВОХ ПАРТІЙ турбуються вже тепер тим, що видатки на виборчу кампанію значно збільшилися. Деякі сенатори, які стараються про перевибір у 1968-му році, оцінюють, що витрати тепер подвоїлися, або навіть вчетверо збільшилися. Голова Республіканської Комісії в справах виборчої кампанії — конґресмен Боб Вільсон — сказав, що стільки рук витягається про фонди, що аж жах огортає. Так само нарікає голова Демократичного Крайового Комітету — Джан М. Бейлі. Сенатор Москі з Мейну видав на кампанію в 1964-му році 80,000 дол., а сенатор Персі з Іллиной у 1966-му році видав один мільйон долярів, щоб перемогти сенатора демократа Даґлеса.

КРАЙОВА РАДА БЕЗПЕКИ ПОВІДОМЛЯЄ, що під час цьогорічних Різдвяних Свят в автових катастрофах згинули 685 осіб. Це сталося під час трьох вільних від праці днів, рахуючи від 6-ої год. ввечері в п'ятницю 22-го грудня, до 12-ої год. вночі з неділі на понеділок (24 - 25 грудня). Коли є стільки само вільного часу при кінці тижня, але немає свят, то в автових катастрофах гинуть приблизно 484 особи. Рада Безпеки закликає до обережної їзди під час нових трьох вільних від праці днів у зв'язку з Новим Роком, що припадає на понеділок 1-го січня 1968.

У СВІТІ

ГОЛОВА КАМБОДЖІ КНЯЗЬ НОРОДОМ ШІГАНУК ДАЛІ ТВЕРДИТЬ, що Північний В'єтнам ані В'єтконґ не використовують території Камбоджі, як „безпечного схоронища" для своїх воєнних цілей. Водночас Шіганук далі твердить, що Америка приготовляє вмарш своїх своїх військ до Камбоджи під покришкою погоні за комуністами. Шіганук оприлюднив свою заяву у відповіді на ноту ЗДА з 4 грудня ц. р., в якій ЗДА запевняли про шанування недоторкальности й суверенности Камбоджі, але й указували на постійне зловживання її територією комуністами.

„ВЕЧЕРНЯЯ МОСКВА" ПОДАЛА КОРОТЕНЬКУ ВІСТКУ вдолині своєї третьої сторінки п. з. „Обережно з газом" про вибух, який знищив 6-поверхову мешкальну кам'яницю у Москві. Та московська газета твердить, що згинуло у тій катастрофі 9 осіб та що „кілька" було поранених.

ПРЕМ'ЄР ЛЯОСУ, СУСІДНЬОЇ МАЛОЇ ДЕРЖАВИ БІЛЯ В'ЄТНАМУ, СУВАННА ФУМА, ОСКАРЖИВ одверто комуністичний Північний В'єтнам в активній військовій допомозі ляоській „приватній" комуністичній армії, що її політичним раменем є т. зв. Патет Ляо — ляоська комуністична партія. Суванна Фума твердить, що північно-в'єтнамське військо розпочало в Ляосі офензиву, яка загрожує безпеці цілої тої країни.

ДИКТАТОР КОМУНІСТИЧНОГО КИТАЮ МАО ТСЕ -ТУНҐ СКІНЧИВ ДВА ДНІ ТОМУ 74 РОКИ і був приявним на великому прийнятті в його честь у Пейпінґу. Ввесь китайський комуністичний апарат наставлений на сприяння „культові особи" Мао Тсе-тунґа.

СОВЄТИ ВИПУСТИЛИ В КОСМІЧНИЙ ПРОСТІР „КОСМОС 197": це вже четвертий з черги штучний сателіт у цьому місяці. Попередні „Космоси" випущено 3, 16 і 19 грудня. „Космос 197" окружує Землю кожних 91.5 хвилин у віддалі 136 - 513 миль. Це штучний сателіт без залоги і має за завдання — твердить офіційний совєтський комунікат — „збирати дані з космічного простору та передавати їх на Землю".

ІНДІЙСЬКИЙ УРЯД ПЛЯНУЄ СКАСУВАТИ ПЛАТНІ, що їх виплачується колишнім магараджам, цебто володарям маленьких провінцій за панування Британії. Коли Індія отримала в 1947 році свою державну незалежність, то всі магараджі і їх найближчі кревні, разом 279 князів, погодились добровільно виректись своїх керівних адміністративних прав, але за те отримували з загальної державної каси певну платню, — разом для всіх їх 6,400.-000 дол. річно. Тепер індійський уряд хоче ту ухвалу з 1947 року зревідувати і бодай стягати з магараджів податок від їх державних платень.

ГОЛОВНИЙ КОМАНДАНТ ВІЙСЬК ЗДА У В'ЄТНАМІ ГЕН. ВІЛЬЯМ ВЕСТМОРЛЕНД НЕ ПЕРЕДБАЧУЄ зміни комуністичної тактики у 1968 році. Він ствердив, що в 1967 році згинуло у В'єтнамі кругло 80.000 комуністів та 20.000 альянтів, в тому числі 9.000 американців. За найбільший успіх у ситуації він уважає зміну психічного наставлення південно-в'єтнамського народу, який став більш оптимістичним і певнішим себе.

Федеральна Резервова Рада посилює боротьбу проти інфляції

Вашинґтон. — Федеральна Резервова Рада утруднює кредит, щоб сповільнити темп збільшення економіки та припинити ріст інфляції, який посилюється при кінці цього року. Федеральна Резервова Рада „заморозила" в банках 550 мільйонів дол. цим способом, що збільшила вимагані законом банкові резерви на піввідсотка. Торговельні банки мусять тримати частину своїх вкладів в резерві і не сміють їх випозичити. Ф. Р. Рада зарядила, щоб менші банки збільшили свої резерви з 16.5 відсотка до 17 відсотків, а більші з 12-ох відсотків до 12.5 відсотка. Провідники більших банків висловили невдоволення з цього зарядження, але більшість із них заявила, що треба було щось зробити, щоб сповільнити економічний ріст. Це вже другий крок Федеральної Резервової Ради на шляху до припинення інфляції. 19-го листопада, зараз після девальвації англійського фунта, вона зарядила збільшити дисконт від позичок, які Федеральна Резерва дала своїм членам-банкам. Це спричинило те, що деякі банки збільшили відсотки від уділювання позичок. Коли менше позичається грошей, то їх менше можуть люди видавати, і тоді сповільнюється рух в економіці.

Економісти передбачають збільшення економіки в 1968-му році

Вашинґтон. — Два приватні економісти, які давніше працювали на урядових становищах, передбачають рекордове збільшення економіки в найближчому році. Та ці економісти гадають, що в 1968-му році буде сильніша інфляція і збільшиться число безробітних. Ці економісти, — це Герґард Ком, який є головним економістом Товариства Крайового Плянування, та Карл Г. Медден — головний економіст Торговельної Палати ЗДА. Обидва ці економісти передбачають збільшення індексу цін на 3.5 відсотка, на 0.5 відсотка більше як 1967-го року. Економіст Медден передбачає, що в цілому 1968-му році число безробітних становитиме коло 4.2 відсотка. Також і економіст Ком гадає, що число безробітних в 1968-му році буде більше, як 1967-го року, коли воно виносило пересічно по 3.9 відсотка. Економіст Ком передбачає збільшення цін на 5 відсотків, коли Конґрес не схоче збільшити прибуткових податків. Ком — це колишній економість в Президентській Раді Економічних Дорадників, а Медден — це колишній економіст Федерального Резервового Банку в Ню Йорку. Збільшення економіки триває вже 82 місяці і має продовжуватися і в найближчому році.

Спілка Транспортових Робітників в Ню Йорку уповноважує провід почати страйк 1-го січня

Ню Йорк. — У великій залі Манґеттен Сентер 27-го грудня відбулися збори Спілки Транспортових Робітників, на яких 4,000 присутніх уповноважили свій провід почати страйк на підземках і автобусах на самий Новий Рік — 1-го січня о год. 5-ій вранці. Голова спілки Метью Ґейнен сказав, що робітники не хочуть страйку, бо вони знають, що попередній страйк в 1966-му році коштував багато грошей і місту і робітникам. Головним пунктом спору є вимога робітників, щоб вони могли відходити на пенсію після 20-ох років праці та діставати пенсію у висоті половини заробітної платні. Робітники заявляють, що над цим пунктом не можна навіть дискутувати, бо від цієї вимоги робітники не відступлять. Крім цього робітники домагаються збільшити їм платню на 30 відсотків. Коли б здійснили вимоги робітників, то вони коштували б впродовж найближчих років місто 1.1 більйона дол. Переговори продовжуються в готелі Амерікана.

Айзенгавер заявляє, що підтримуватиме кандидатуру Ромні

Вашинґтон. — 25-го грудня появилася була вістка в пресі, що колишній президент Двайт Д. Айзенгавер не буде підтримувати кандидатуру мишиґенського губернатора Джорджа Ромні, бо уважає його невідповідним на президентське становище. Цією заявою був здивований Ромні, бо місяць тому Айзенгавер прислав був йому ґратуляції з приводу повідомлення про його кандидатуру. Тепер Айзенгавер заявляє в телевізійному інтерв'ю, що преса подала невірно його заяву про республіканських кандидатів на президента. Айзенгавер заперечує вістку про те, що він відмовляє Ромні кваліфікацій зайняти становище президента ЗДА. Айзенгавер говорив тільки про те, що Ромні зменшив свою популярність своєю заявою про те, що йому „сполоскали" були мозок у В'єтнамі в 1965-му році. Але Айзенгавер сказав, що губернатор Ромні зможе вияснити своє становище в справі війни у В'єтнамі та збільшити свою популярність серед виборців.

Управа Буенос Айресу запропонувала місце для пам'ятника Т. Шевченкові

Буенос Айрес. — Міська управа арґентинської столиці офіційно повідомила Комітет будови пам'ятника Тарасові Шевченкові, як про це поінформував голова Комітету і голова Української Центральної Репрезентації в Арґентині д-р Василь Іваницький, про запропоноване місце під пам'ятник Кобзареві. Це місце знаходиться в Буенос Айресі, в дільниці Розенталь, всього за яких 60 метрів від пам'ятника Джорджеві Вашинґтонові — першому президентові ЗДА та батькові американської нації. Коли опублікується це повідомлення, можливо вже буде закінчена формальна леґалізація місця будови пам'ятника. Тижневик „Українське Слово" в числі 38 з 1967 р. повідомляв, що в приміщенні УЦР ще в жовтні відбулись перші збори Комітету по будові пам'ятника Т. Шевченкові, на яких створено три ділові комісії: Фінансову — на чолі з головою Т. Хомишином, Організаційно - інформативну, на чолі з О. Кузьмичем та Проєктно - будівельну, очолену І. Чарнецьким.

Папа Павло VI вишле, мабуть, мирову місію до Північного В'єтнаму

Рим. — За газетними твердженнями — Папа Павло VI плянує вислати до Ганою місію, яка формально виїхала б туди з харитативними цілями та фактично мала б найбільш авторитетно перевірити можливості замирення у В'єтнамській війні. Ідея такої місії буцімто постала в минулотижневій розмові Папи й президента Джансона, однак однаково ватиканські ,як американські чинники відмовились будь-що заявити в цій справі. Обидва названі лідери сучасного світу — духовний і світський — погоджувалися щодо потреби якнайшвидшого закінчення В'єтнамської війни, але різнились в підході до цієї проблеми — твердять газети. Папа вказував тільки на моральний бік справи і на засадниче становище Церкви супроти проблем війни, вбивства й винищування людського життя й майна, а президент Джансон інформував Папу про політичні причини тієї війни та стратегічні вимоги, які не дозволяють на довше перемир'я чи нову перерву в бомбардуванні Північного В'єтнаму, бо такі жести тільки діють у користь комуністів.

Тим часом у В'єтнамі йдуть знову завзяті бої, однаково на суші, як в повітрі. Користаючи з покращання погоди, американське летунство перевело в середу 27 грудня 150 налетів проти різних цілей у Північному В'єтнамі, руйнуючи мости, шляхи, доки, військові склади, летовища і т. п. об'єкти. З суходільних боїв найповажнішим був американський офензивний бій за 250 миль на північний схід від Сайґону, коли-то 173-тя парашутна бриґада скинула ближче неподане число парашутистів в середину двох ворожих сотень.

4 американські дезертири „мають досить" життя у Москві

Москва. — Чотири дезертири з американського літаконосця „Інтрепид", заякореного в японському порті, які втекли в жовтні ц.р. і зголосились в совєтській амбасаді, в Токіо, перевезені до Москви відіграли там продиктовану їм ролю у пропаґандивному протиамериканському виступі на пресовій конференції, і після того, скоро „розчарувались" у своєму новому житті і совєтських опікунах. Їх примістили в малому помешканні на передмісті Москви й обмежили свободу рухів, додавши за „провідника" агента поліції, який не спускає їх з очей. Коли вони кілька днів тому випадково прийшли над публічну саджавку, на якій сковзались люди, почувши англійську розмову — негайно підійшли до тієї жінки і жалілись перед нею на умовини свого життя. Вони заявили, що „мають досить" Москви і Росії, не подобаються їм одяги, що їх дістали, ані „нудні" московські кав'ярні та що надокучило вже їм говорити з усіма тільки через перекладача, тим паче, що вони віднесли враження, що перекладач неправильно передає їх слова й думки. Всі ті чотири дезертири — це молодики у віці 19 - 20 років, носять борідки і твердять, що втекли тому, що їм „надоїла" моряцька служба і війна. Вони хочуть дістатися до Швеції й отримати якусь працю, але шведська амбасада у Москві нічого не знає про це. Прізвища жінки, якій вони оповіли свої жалі, західня преса не подала, давши лише зрозуміти, що вона належить до чужинецької дипломатичної колонії у Москві.

Совєтська письменниця нарікає, що її твір дістався за кордон

Москва. — Совєтська письменниця Ґаліна Серебрякова висловила своє невдоволення, що рукопис її автобіографічного твору „Буревій" дістався за кордон. Вона запевняє, що це сталося проти її волі та що вона забрала назад рукопис від ближче неназваного совєтського журналу, якому переслала була його. Ґаліна Серебрякова має тепер 62 роки, з яких впродовж 20-ох років була в'язнем в одному з совєтських таборів невільничої праці. Однаково її першого чоловіка, високого совєтського урядовця Ґріґорія Сокольнікова, як другого чоловіка лікаря Леоніда Серебрякова большевики „зліквідували" в ході масових „чисток". Серебрякова признала, що в тій автобіографічній повісті описувала свої переживання в кацеті „у тих роках нашої історії, які були замрячені порушуванням революційної правовости". Однак, мовляв, згодом вона вирішила не друкувати тієї книжки, яка могла б породити „непорозуміння". Серебрякова обурюється на польське еміґраційне видавництво відомого журналу „Культура" у Парижі, яке той манускрипт дістало й надрукувало. Московська письменниця таврує „буржуазну мораль" видавців, які розпоряджаються чужими творами без згоди їх авторів, забувши, що це була і є постійна практика російських видавництв — перед большевицькою революцією і тим паче після неї, бо Совєти належать до тих нечисленних країн у світі, які не приступили до міжнародної конвенції про охорону авторських прав. Речник „Культури" признав, що дістав рукопис повісти Серебрякової від своїх приятелів за залізною заслоною.

Видано антологію шістдесяти сучасних молодих поетів України

Ню Йорк. — У видавництві „Пролог" появилася нова велика антологія сучасної молодої поезії в Україні — „Шістдесят поетів шістдесятих років". Антологія, що її упорядкував Богдан Кравців, охоплює зразки поетичної творчости 60 сучасних поетів з молодої і наймолодшої генерацій. Починаючи від Ліни Костенко та шестидесятників Василя Симоненка, Миколи Вінграновського, Євгена Гуцала, Івана Драча й інших, в антології репрезентовані між іншими такі поети, як Микола Воробйов, Василь Голобородько, Ірина Жиленко, Борис Мамайсур, Василь Стус, Ігор Калинець, Борис Нечерда, Роман Кудлик і з наймолодших Людмила Скирда, Світлана Йовенко, Світлана Жолоб, Леся Тиглій. Упорядковані в антології поети за роками народження, від 1930 до 1949 років. Зразки вміщеної в антології поезії вибрані із книжкових, журнальних і газетних видань в УССР за роки 1961-1966. Усіх поезій надруковано 247. Вибір поезій кожного із поетів поданий в супроводі довідки про біографію і літературну творчість даного поета. Поперереджена антологія інформативною статтею Богдана Кравцева про поетичну продукцію першої половини 1960-их років і про основні прямування нової поезії в Україні. Закінчується стаття посиланням на слова Василя Симоненка в його щоденнику, що молоді поети своїми ідеями і творами угноять ґрунт, „на якому виросте гігант — прийдешній Тарас або Франко". Видано антологію в мистецькому оформленні Якова Гніздовського.

„ЮВІЛЕЙНІ" ЗНУЩАННЯ НАД УКРАЇНОЮ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ

З хроніки найновіших „подій" у Києві:

— 20 грудня 1967 р. в Києві відбулося „Свято чекістів", на якому з промовами виступали різні члени „політбюро УССР", головну промову виголосив В. Нікітченко — голова Комітету Державної Безпеки, КҐБ, в Україні, за ранґою „генерал-полковник".

— 21 грудня в Київ надійшли перші поштові значки з Москви, випущені міністерством зв'язку СССР з нагоди „50-ліття совєтської України". Про малюнки і написи на тих значках повідомлень не було (УССР не має права випускати власних поштових значків).

— 22 грудня. Верховний Совєт СССР у Москві „нагородив" УССР ще одним орденом, у зв'язку з 50-літтям нібито встановлення комуністичної влади в Україні — новим орденом „жовтневої революції". У Київ прибув найновіший „вождь народів" Л. Брежнєв, генеральний секретар ЦК КПСС.

— 23 грудня покладено вінки на могилі невідомого вояка в Києві та біля Арсеналу, де кіш, очолюваний Головним Отаманом Військ УНР Симоном Петлюрою, винищив у 1918 році повсталих большевиків. До Києва з'їхались сотні ніким не делеґованих „делеґатів" з Москви, Ленінграду та різних республік СССР і навіть Л. Толопко та Прокопчак від „Проґресистів" із ЗДА та Канади. Л. Брежнєв передав на „урочистому засіданні" ЦК КПУ і т. зв. Верховної Ради УССР орден „жовтневої революції" своїм намістникам у Києві й виголосив довгу промову, вітаючи український народ із . . . свободою і щастям. Генеральний секретар ОН У Тант прислав з Ню Йорку в Київ телеграму, в якій висловлює „сердечні поздоровлення урядові і народові радянської України з щасливої нагоди 50-ї річниці" . . .

Московські „Известия" з 23 грудня в передовій під наг. „В сім'ї вільній, новій" заявили, що „Совєтська Україна це складова і невід'ємна частина Совєтського Союзу". Такі ж заяви зробила й підневільна київська преса, яка за два дні перед тим на всі лади вихваляла чекістів-емґебістів, вбачаючи — цілком справедливо — в тих терористах „запоруку совєтського ладу".

Щоб не підкладати забагато дров до вогню, московські „Известия" з 23 грудня зробили в бік українського народу реверанс, подаючи на першій сторінці напис українською мовою: „Хвала тобі, радянська Україно!", але щоб вказати українцям на їхнє справжнє місце, той українськомовний напис був поміщений під удвічі більшим написом російською мовою: „Слава тебе, советская Украина!" Офіціоз ЦК КПСС і його політбюро та „Правда" не здобулась навіть на такий „реверанс" . . .

У згаданому числі „Известий" поміщено вірш М. Рильського з поміткою, що то переклад з української мови, але два вірші з УССР, Л. Первомайського й Л. Татаренка, надруковані російською мовою, тобто вони такою мовою й були написані... з нагоди „українського праздника".

Дня 23 грудня у „жовтневому палаці" в Києві з довгою промовою виступив Леонід Брежнєв, який і задав дальший тон усім промовцям. Основні тези генерального секретаря КПСС, тобто головні вказівки імперського московського уряду, були такі:

— На Україні совєтська влада вже існує 50 років, — (хоча відомо, що це ніяк не відповідає історичній правді);

— Головне завдання українського народу полягає в „достроковому виконанні п'ятирічки до 7 листопада 1970 року";

— „Україну в нас в країні добре знають і її щиро люблять. Та й як не любити Україну, її чудовий народ! Україна багата на прекрасні, родючі землі; благодатний її клімат; її надра зберігають найцінніші запаси копалин — вугілля і газу, залізної і марганцевої руди та багато іншого; величезна енергія, яку несуть в собі могутні води Дніпра" . . .

(Закінчення на сто. 4-ій)

Українські студенти Ню Йорку протестували проти переслідування інтелектуалістів в УССР

Ню Йорк. — Дня 23-го грудня ц. р. українські студенти нюйоркських вищих шкіл демонстрували перед будинком постійної місії СССР в Об'єднаних Націях, протестуючи проти ув'язнення і переслідування письменників й інтелектуалістів в Україні.

Того ж вечора відбулося в місії прийняття для відзначення 50-ти річчя большевицької революції в Україні і створення Української РСР. У прийнятті брали участь представники різних держав, членів ОН.

Довідавшись про цю імпрезу всього день наперед, група з шістнадцяти студентів, під проводом Андрія Витвицького із Колюмбійського Університету зорганізувала швидко демонстрацію, з летючками і транспарентами. В них інформувалося про ряд протизаконних і секретних засудів і ув'язнень культурних діячів в Україні, між ними мистця Опанаса Заливахи, письменника Михайла Масютка, журналіста Михайла Осадчого, філолога Святослава Караванського й інших. Згаданий був також молодий репортер Київського телебачення Вячеслав Чорновіл, очевидець секретних процесів у Львові, тепер широко відомий на еміґрації за відважну оборону переслідуваних своїх колеґ у зверненні до найвищих партійних і державних властей УССР.

Єдиним „злочином" тих людей, — сказано у летючці, — була „їх аспірація до людської гідности, справедливости і свободи творчости, та їх оборона української мови та культури". Підкреслено також, що уряд СССР, який сьогодні відзначає своє 50-річчя, не респектує прав загарантованих у власній конституції, як також в Універсальній Декларації Людських Прав, яку цей уряд підписував.

Студенти проходили біля місії з транспарентами, співаючи українські пісні, роздавали проходячим летючки та проголошували свої протести через голосник. Демонстрантів фотографували представники нюйоркської преси, які відбули інтерв'ю з їх провідником Андрієм Витвицьким.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65c.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Промені 1967-го року

Коли нарід на рідній землі ще у неволі, а західній світ тримається засади „співіснування" з совєтською рабовласницько - колоніяльною імперією — годі говорити про добрий рік для українців минулий 1967-ий рік. Однак, можна говорити про проблиски світла в темряві, що оповиває українську визвольну справу — і там, в Україні, і тут, у вільному світі.

Назверх в Україні ніби нічого не змінилося. Не злагідніла русифікаційна політика московсько - большевицького поневолювача, не зменшилась економічна експлуатація України, не дано більшої свободи нашій людині на її батьківщині. Західні туристи, які вертаються з України, бачать лише те, що їм показують офіційні „гіди". У містах чути тільки мову російську. Однак, виявляються вже познаки зміни, ще назовні невидної, ще глибоко захованої, але поважної й суттєвої. Це — предвісники зміни духового клімату, національно - культурної і політичної атмосфери. Молоді письменники й мистці відмовляються триматися цупко стандартних норм соцреалізму у змісті й формі. Українська тематика знаходить щораз більше застосування і щораз яскравішою стає межа між писанням, щоб приподобатись партії, — і справжньою літературою. Арештовані й суджені письменники виявляють подиву гідну мужність. Поширюються в Україні писані рукою патріотичні вірші й тексти відважних зізнань на закритих судових процесах. Може це покищо поодинокі випадки, але вони дуже симптоматичні, дуже характеристичні і доказують, що автори московської ухвали про „злиття народів" СССР та реалізатори русифікаційної політики перетягнули струну і породжують реакцію, якої Москва напевно не сподівалась.

В українському житті у вільному світі сталася минулого року велика подія — Перший Світовий Конгрес Вільних Українців. Хоч він відбувся у листопаді 1967 року, Маніфест Панамериканської Української Конференції про скликання СКВУ й визначення його дати проголошено вже 22 січня, і ввесь той рік стояв під його знаком. СКВУ скликано в 50-ті роковини проголошення III Універсалом Української Центральної Ради вільної Української Народньої Республіки. І ввесь 1967-ий рік проходив під прапором цього 50-річчя та 25-річчя створення Української Повстанської Армії. Ці роковини разом із СКВУ стали могутньою спонукою для активізації всього громадського життя. Поруч із, так би мовити, нормальним ходом праці перезних установ і організацій — загальних зборів, з'їздів, повені доповідей, концертів, академій і т. п. — найповажніші й найголовніші українські організації самотужки включились у Світовий Конгрес — скликавши в його рямцях власні світові з'їзди й наради.

Це не була формалістика. СКВУ виявив ентузіязм вільної, у світі розпорошеної української громади, якого не сподівалися й самі його організатори. Вони не сподівались такого масового й спонтанного відгуку, що виявився в грошових пожертвах і в особистому приїзді делегатів. Перший раз в історії України за спільним столом засіли і спільне Звернення проголосили найвищі ієрархи всіх трьох Церков — Католицької, Православної і Протестантської. Маніфестація цієї взаємної толеранції на ґрунті церковно - віровизнанням йшла поруч з маніфестацією взаємної партійно - політичної толеранції. Проявились небувалі на таких масових зібраннях із поверх 1.000 делегатами — здисциплінованість, солідарність і розуміння потреби компромісу — з поступленням від вузько - партійних вимог і персональних амбіцій у користь загальної української справи. Але СКВУ не обмежився до могутньої Маніфестації Волі й декляративного характеру промов та резолюцій, а обрав постійний виконний орган — Секретаріят СКВУ.

Це теж тільки початок. Це теж ще не доказ, що життя українців у вільному світі плистиме вже цілком іншим річищем. А втім — атмосфера взаємної толеранції і свідомости потреби вирішувати всі справи компромісово та згідливо не може не в'дбитись на майбутніх взаємних між партіями й організаціями. Зрештою, згаданий Секретаріят СКВУ може стати нормативною установою, і від діяльности того Секретаріяту залежатиме, як у практиці виявиться спадщина СКВУ. У 1967-му році правильними виявились оптимісти. Отож і в поглядах на майбутнє треба бути оптимістами. 50-річчя большевицької контрреволюції виявило направді банкротство комуністичної системи і півстолітнього панування кремлівської оліґархії. А 50-річчя Української Національної Революції виявило живучість та актуальність її ідеї і її програми — вільної і незалежної української національної держави. Під її гаслом проходитиме й 1968-ий рік, в якому проголошено IV Універсал—основу думання кожного новітнього українця.

А. Заплітний

ЗДА В 1967 РОЦІ

Очевидно, що таку складну тему та ще такої великої держави, якою є ЗДА, трудно охопити в одній часописній статті. З конечности потрібно обмежитися найважливішими явищами і процесами, які мали місце в минулому, 1967 році.

Найбільше уваги присвячувало американське громадянство війні у Південному В'єтнамі. Минулий рік приніс деякі добрі новини з цього фронту. Департамент Оборони дав дозвіл військовій команді бомбардувати цілий ряд ворожих стратегічних об'єктів. Повітряні налети дуже вдаряють по Північному В'єтнамі. Доказом цього було звернення уряду в Гані до всіх комуністичних урядів, щоб вони впливали на ЗДА в напрямі припинення повітряної війни. Число дезертирів з рядів В'єтконгу та реґулярної північнов'єтнамської армії подвоїлося.

Участь у воєнних діях південнов'єтнамської армії була більшою та успішнішою, як у попередніх роках. Крім цього загал населення в Південному В'єтнамі брав дуже діяльну участь у прийнятті нової конституції та виборі керівних органів законодатної та виконної влади. Є всі підстави думати, що за цим піде тісніше пов'язання влади з населенням країни і більше заінтересування громадянства долею своєї держави, а зокрема ходом війни.

Чим ясніше ставало положення на фронті, тим активнішою ставала пропаганда проти війни в самих ЗДА. Одначе, ця надзвичайно галаслива опозиція не здобулася дотепер на прийнятливу альтернативу, крім домагання вийти негайно з В'єтнаму.

Минулий рік привів до ще різкішого поділу американського громадянства. Опозиція відкрила переважно більшості громадян очі на свою повну політичну неграмотність та цілковитий брак відповідальности за всі дії.

Дуже авторитетні особи затаврували діяльність опозиції, як воду на млин Ганою, якій стараєтся якнайдовше витривати, сподіваючись, що опозиція примусить Уряд ЗДА покинути В'єтнам, і тоді комуністи без успіху на фронті виграють політично війну. Від ствердження, що опозиція працює для ворога, до оцінки її дій, як державної зради один тільки крок.

Повториться, мабуть, потяга американського громадянства по Корейській війні. Напад на Південну Корею, жорстокі дії комуністичної солдатески, комуністична пропаганда про ведену американцями бактеріологічну війну — все це відкрило очі великій частині громадянства на справжню суть комуністичної акції. Недалеким від правди було твердження американських патріотів, що Корейська війна виратувала ЗДА від комуністичного заливу.

В 1950-их роках прийшла сильна антикомуністична реакція. Схвалено багато антикомуністичних законів. Число членів компартії зі сотень тисяч упало до десятка тисяч, які пішли в підпілля.

Внаслідок непродуманих ультраліберальних рішень Найвищого Суду, що антикомуністичні закони є неконституційні, комуністи, як відомий деструктивний чинник у цій державі, знову піднесли голову і посягають по тиху команду над усім ліволіберальним сектором американського громадянства, підготовляючи протизаконну пропаганду, расові заворушення та студентські демонстрації.

Расове питання не знайшло своєї розв'язки в минулому році. Не зважаючи на зусилля з різних сторін, не вдалося досягнути значних успіхів. Громадянство було затривожене поставою деяких неґритянських груп, їхніми заявами піти на революційні методи боротьби, і думає, що 1967 рік був тільки роком проби і підготовою до ще гостріших виступів у 1968 році.

У 1967 р. тривала далі боротьба з убогістю. Вона стала дуже непопулярною, бо ясно, що хтось заперечує потребу допомоги найбіднішим: предметом критики були передусім методи, якими цю боротьбу проваджено. Замість розбудувати апарат знизу і координувати працю добровільних доброчинних організацій, яких у державі є дуже багато, а між ними 44 великих — Уряд вирішив творити велику армію платних урядовців. По кінець серпня 1967 р. їх було 12.128 і на їхню оплату та видатки йшла переважна частина фондів, призначених на боротьбу з убогістю.

Президентові Джансонові, не зважаючи на те, що Демократична Партія має більшість в обох законодатних палатах, не вдалося наладнати гармонійної співпраці з Конгресом. Головні закиди йшли в тому напрямі, що Уряд дуже розкидається грішми, що довело до великого бюджетового недобору; що не знає, які справи мають бути поладнані зараз, а які можуть почекати.

Законодавці були також невдоволені економічною політикою Уряду, яка при експортовій надвишці привела до від'ємного платничого балянсу. Не зважаючи на довголітній досвід, президент Джансон уперто пропагував так звану „будову мостів" до СССР і його сателітів, зв'язану з більйоновими довгореченцевими кредитами, продажем готових фабрик та товарів, які можуть значно скріпити воєнний потенціял Москви, що постачає біля 80% воєнного виряду для Північного В'єтнаму.

Велике обурення серед громадянства та членів Конгресу викликала згода Департаменту Торгівлі дати 50 мільйонів кредиту на будову фабрики автомобілів в СССР. Реалізацію цього проєкту взяла на себе італійська корпорація „Фіят", а доляровий кредит мав би перейняти на себе Експорт-Імпорт Банк, американська державна установа, яка оперує виключно податковими грішми.

Демократична партія і взагалі американський лібералізм проходили в 1967 р. глибоку кризу, з якою перейшли і в наступний рік. Ліве крило Демократичної партії, так звана Демократична Американська Акція — АДА, хотіла цілком відірватися від неї і створити нову, третю партію. Цього наміру АДА зреклася тому, що з таким самим наміром і в той самий час виступили інші ліві групи включно з комуністами на своїй нараді в Шікаґо. Сенатор МекКарті виставив свою кандидатуру на президента і бра тиме участь у кількох стейтах на праймборах проти през. Джансона.

Закордонна політика ЗДА далі тримала курс на „детент" з СССР, хоч Москва ніби не звертала уваги на примирливі американські акти, при кожній нагоді таврюючи Америку як агресора, доставляючи зброю Північному В'єтнамові і стараючись побільшити напруження між Ізраїлем та арабськими країнами. Деякі ясніші моменти виявлялися в цій політиці там, де її аранжери не мали їх на думці і їх не бажали.

Мілітарна перемога Ізраїлю над арабськими країнами в червні 1967 р. звільнила ЗДА від активної участи в ізраїльсько-арабській війні.

Цілковитий розрив між Індонезією і комуністичним Китаєм став можливим завдяки наявності великої американської армії у В'єтнамі, яка стоїть між цими державами і охороняє Індонезію від будь - яких відплатних дій червоного велетня.

Не зважаючи на деякі невдачі, трудні проблеми та мінливу ситуацію в світі, перейшли ЗДА у 1968 рік як наймогутніша держава, з найбільш розвиненою технікою та економікою і з найбільшим воєнним потенціялом, який втримав мир у минулому році. Є всі підстави думати, що такими будуть ЗДА також в 1968 році.

50 000 ЮНИХ ПРИКОРДОННИКІВ

Хоча СССР оточений перстенем сателітних комуністичних країн і межує лише з кількома вільними країнами, московське керівництво завжди неспокійне щодо кордонів СССР. „Молодь України" з 22 грудня, напр., повідомляла, що й тепер „Кілька тисяч добровільних народних дружин, 50 тисяч піонерів і школярів — юних друзів прикордонників подають допомогу вартовим радянських кордонів. Вони постійно відчувають себе на бойовому посту, в разі потреби стають зв'язковими, блокують шляхи, мости, переправи, беруть участь у роботі розшукових груп".

З ОПОВІДАНЬ ТУРИСТКИ

„... В часі українізації цю мову називали, і народ її зненавидів"...

Ю. Смолич

Під час Світового Конгресу Вільних Українців довелося нам бути в одної родички. В серпні цього року вона відвідала свою родину в Україні, і це була найважливіша тема нашої розмови. Багато було в цій довгій розмові речей, часто повторювали з іншими туристами, і їх ми поминаємо, подаючи те, що цікавіше.

Головна траса подорожі, розповідала моя родичка, ішла повітряним шляхом: літаками з Цюріху в Швайцарії через Відень до Москви, а далі до Львова, Сочі і Києва, врешті до Берліну. На місцях возили їх автобусами, також автобусами їхали вони зі Львова до Тернополя і зі Львова в Карпати. Різниця в літаках величезна. Совєтські не витримують конкуренції з закордонними ані своїм комфортом, ані обслугою.

В Москву, до готелю „Остерікон" приїхали ввечері. Помітне слабе освітлення вулиць, і це завважили теж в інших містах. В столиці СССР залишили їх на 4 дні, показуючи, що хотіли і чого не хотіли бачити. Очевидно, мусіли мовчати. Перед багатьма крамницями бачили довгі черги. Всі люди в чергах мали в руках „авоськи". Без відвідин мавзолею Леніна не обійшлося. Москвичі уважно прислухались до стрілецьких пісень, що не раз гомоніли з їх автобусу. Це ж була прогулянка українців, а українці народ співучий і відважний.

У Львові замешкали в далеко вже не люксусовому готелі „Жоржа" („Інтурист"), де зустрічались з родичами і знайомими. Тільки виїмково хтось з „американців" дістав дозвіл побувати в іншій місцевості, де живе його родина. У Львові були тиждень, але два дні з того тижня взяв Тернопіль, що досі належав до забороненої зони. Часто вражав нуждений вигляд людей, особливо з сіл, що заходили до „Жоржа" для зустрічей з приїжджими. І так, побачивши в моєї родички „кофточку", одна жінка попросила її продати, бо „у нас в Радянському Союзі нічого такого немає"...

Їдучи до Тернополя, бачили перед кожним селом велику таблицю з прізвищами заслужених колгоспників. І на це звертала кожний раз увагу провідниця - гід Ліля, що говорила гарно по-українськи.

В самому Тернополі відвідали піонерський табір, що міститься в колишньому манастирі. Хлопців і дівчат поставили в шпалери, оркестра грала марш, і молодь вітала „американців" підне сенням рук, щось як Гітлер-юґенд. Коли посідали в залі, юнаки і юначки обдарували їх квітами і демонстрували свої вмілості. Ні одного слова у країнською мовою не було там чути, хіба коли говорили гості. Все було по - російськи.

Коли врешті запитали туристів, як їм подобається табір, то відізвався один українець з Канади, член іншої туристичної групи, висловивши своє захоплення „великою опікою, яку виявляє радянська влада для молоді". Чогось такого, мовляв, у Канаді немає. Тоді Віра Шумейко негайно спростувала цей наклеп москвофіла, вияснюючи, що і в ЗДА і в Канаді є скрізь молодечі організації та батьківські комітети, що пікнуються вихованням української молоді. Вони побудували оселі, ведуть табори, школи українознавства. „Тут воно державне, так, як усе, а в нас приватне, національне", — додала В. Шумейко.

Звертала на себе увагу в Тернополі особа, що наставляла вуха, підслухуючи їхні розмови. Це був звичайний донощик. Він звівся, коли переконався, що його завважили.

Випад у Карпати був приємним інтермеццо. Виїхали зі Львова через Миколаїв, Стрий, Синевідсько, Сколе, через села над Опором, Тухолю, Плав'є... Коли переїхали верх Карпат „перевалом", то побачили гарний готель ще в будові. Там у ресторані їх гостили. Але не мали нагоди зустрітись ні з ким із закарпатського населення. Все було в руках „старшого брата"...

Перекинені до Сочі на Кавказі, наші „американці" були там на виставі „Мазепи" в театрі опери і балету, що прибув з Пермська. Нічого поза тим не було в Сочі цікавого, хіба розмова з пілотами, які розпитували, які в Америці платні, що за них можна купити, скільки квадратних метрів має мешкання на родину з чотирьох осіб. Дістаючи відповіді, очевидно, по - українськи, не могли надивуватись американському добробутові.

У Києві мешкали в готелях „Москва" і „Дніпро". Туристів всюди дратувала російська мова. Тим то, коли їх запрошено до Товариства культурних зв'язків з українцями за кордоном, де привітав їх несимпатичний Ю. Смолич, одна з пань не втерпіла. Коли він запитав туристів, як їм подобається Київ, вона сказала, що не чула в українській столиці жадного слова рідною мовою. Смолич пробував обернути її слова в жарт, мовляв, їй „це так лише здається", тут же зазначив, що російська мова — це мова великого братнього народу, і врешті сказав: „ну що ж! Вам напевно відомі часи українізації. Українську мову тоді всім накидали, і народ її зненавидів".

Таким твердженням Смолич виявив себе як звичайний совєтсько - московський апаратчик.

Коли ж інші туристи підтримали свою товаришку і казали, що їх у Києві зовсім не розуміють, „український письменник" відповів: „А я вас також не розумію". Це було сказано не тільки цинічно, але й брехливо — так само, як він представляє події української революції в своїх романах. Це було сказано тим, що — хоч є вже другим, а то й третім поколінням патріотичних батьків - емігрантів — по - українськи говорять. Отож, не було з ким дискутувати.

У своїй інформаційній доповіді Смолич сказав, що Товариство культурних зв'язків має вже в своєму реєстрі понад 1,000 прізвищ приятелів - українців в Північній Америці і плянує зорганізувати для них оселі на Україні, щоб вони там навчились української мови. Чи не слід було б повторити та-

(Закінчення на стор. 3-ій)

З НАШИХ БУДНІВ

МОЄ НОВОРІЧНЕ БАЖАННЯ

Прощаючись з цим „старим" роком нового стилю, я вирішив цим разом не робити жадних новорічних „резолюцій", бо життєва практика показує, що вони так чи сяк здались нінащо. Але вільно мені хіба висловити в цьому місці одне-однісіньке бажання на адресу крокуючого до нас молоденького ходою ювілейного і нового, 1968-го року?

Тихим-задушевним моїм бажанням було б, щоб у цьому році моя добра подруга і товаришка пера, Леся Лисак, не спихала мене боком, — разом із моїм фейлетоном, — з другої сторінки „Свободи" на третю, між клепсидри, так би мовити, або в сумне товариство покійничків... Я погоджуюсь з фактом, що інколи навіть в Америці приходиться бути джентлменом і поступитись жінці, зокрема, коли мова про таку ніжну, жіночу істоту, як наша Леся! Мій несміливий голос протесту підноситься лише проти того, щоб я не мусів частенько робити такі поступки й сусідувати межа в межу з небіжчиками...

Прошу мене, однак, зле не зрозуміти, — що я не шаную та й не поважаю наших дорогих покійних, людей світлих, достойних і заслужених, — як це виходить з тексту жалобних об'яв і посмертних згадок. Борони Боже! Я відчуваю до них найбільший пошанівок, але мені здається, що вони самі незручно почуваються, коли в їхнє жалобне гроно втискається непрошеним інтрузом так званий гуморист, заколочує їм вічний спокій своїми „гамаксойками". Іншими словами — йому там не місце! Спадає мені на гадку, чи це не внаслідок близького сусідства з покійними мої фейлетони виходять часто якісь такі меляхолійні, що шановний читач сам не знає — що робити, сміятись з них, чи плакати над ними і над їх автором?..

Знаю, що деякі читачі взагалі бояться заглядати на третю сторінку „Свободи", щоб, не дай Біг, не набігати в сумовитому реєстрі когось близького-рідного. Алеж ніхто не вдіє — і така, жалобна хроніка потрібна в щоденній газеті. Можна б лише побажати нам усім, на порозі Нового Року, щоб ця сумна хроніка не поширювалась, а все меншала, щоб на третій сторінці ми частіше бачили фотознятки з вінчань на Союзівці чи повідомлення про срібні й золоті подружні ювілеї та інші бенкети, ніж посмертні оголошення! Тоді вже я з радої душі відпускав би „своє" місце на другій сторінці „Свободи" не тільки Лесі Лисак, але й моєму доброму приятелеві д-рові Михайлові Данилюкові, який, до речі сказавши, теж любить час від часу зіпхнути мене між покійників...

Ну, але йому можна: він же головний радний Українського Народного Союзу!

Ікер

● **Голова т. зв. Організації за Визволення Палестини,** Ахмед Шукайрі, зрікся того свого становища і на його місце призначено мало відомого арабського діяча Єхію Хаммуда. Шукайрі дав себе пізнати в своїх виступах в Об'єднаних Націях та численних пресових інтерв'ю і заявах, як фанатичний ворог Америки і Ізраїлю. Гадають, що його войовничі заяви та організування терористичних актів проти Ізраїлю були тепер невигідні єгипетському президентові Насерові, який хоче мирової „передишки".

СВІТОВИЙ КОНГРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ

Проф. д-р Ю. Бойко

ДУХОВИЙ СТАН НА УКРАЇНІ ТА НАША ЕМІҐРАЦІЯ

(9)

Переживаємо дуже відповідальну історичну пору, в якій мусимо поставити себе в більшій мірі, як дотепер, на службу рідному народові. Ми повинні використати всі наші зв'язки і впливи у вільному світі, щоб показати перед світовою опінією, що Україна не лише страждає, але й бореться за свою свободу і за демократичні ідеали людства. Нашим обов'язком є вперто змагатися за визволення українців.

Маємо на увазі не тільки ув'язнених цивільних, а й наших Владик та священиків обох Церков, які вже десятки років караються на засланні і не можуть дати про себе звістки. В ділянці Церков тут, на еміґрації, ми повинні не тільки організаційно упорядкуватися, але й дати для Батьківщини матеріяли філософсько-релігійного змісту, що відповідають українським національним традиціям.

Обставини історичного розвитку останнього 50-річчя наочно потверджують правильність державницько-самостійницької постави вільних українців та їх сміливого змагання проти комунізму.

Але слід визнати, що всі ми ще мало опрацювали соціяльно-економічну сторону української самостійницької концепції, і на це треба звернути багато зусиль. Українську державну незалежність здобуде український народ, не ми. Але від нас Україна жадатиме духового вкладу в конкретизацію соціяльних ідеалів, і нашим обов'язком буде цю вимогу Батьківщини задовольнити.

Величезним завданням перед вільними українцями є студії нинішньої української дійсности. Тут потрібен спільний плян, концентрація наукових сил, фінансові засоби. Роля Секретаріяту Світового Конґресу тут вирішальна. Важливою ланкою, поруч інших дослідчих клітин, могла б стати Незалежна Асоціяція дослідів теорії і практики національного питання в СССР. Це тому, що ця наукова Асоціяція орієнтується в засаді на підтримку збоку всіх українських самостійницьких чинників, наукове членство вербує з усіх середовищ, працює незалежно від неукраїнських чинників і має за собою деякі наукові здобутки.

Боротьба на Україні сьогодні розгортається передусім в духовій площині. Навіть і поневолена, Україна все таки має значні культурні здобутки. Але є багато об'єктів науки, які на Україні зовсім або частинно не можуть бути студійовані.

Наш науковий світ повинен вивчати ті проблеми, які за нинішніх політичних умов неможливо вивчати на Батьківщині. Тут потрібно також координації, узгіднення плянів наукових інституцій. Ми повинні подолати тенденції нездорового суперництва між науковими інституціями і більше керуватися національним інтересом, аніж інституційним патріотизмом. Слід подбати про плекання дружніх відносин в лоні НТШ.

Український Вільний Університет, що багато цінного вніс не тільки в українську але й світову науку, має далі розвиватися, і тут потрібні, поперше, величезна матеріяльна підтримка збоку нашої громади, а подруге, компетентна громадська контроля та допомога в його оздоровленні.

Нарешті, питання перекладів української літератури на чужі мови. Наша література має, кінецькінцем, посісти гідне місце серед літератур світу. Дещо в цьому напрямку вже й робиться, але не завжди вдало через недостатню кваліфікацію перекладачів. А слабий переклад не є лише особистою невдачею перекладача, се завдає болючий удар по українській культурі, бо відвертає від неуспішно перекладеного твору увагу чужинних цінителів і ширить безпідставне уявлення про примітивізм українського письменства.

Секретаріятові СКВУ належалося б створити докладну систему матеріяльного підтримування перекладницької роботи та через рецензії кваліфікованої комісії експертів треба було б стримувати ініціятиву перекладачів, які ні за талантом, ні за знанням мов не можуть братися до перекладництва.

У всій нашій праці нам повинен присвічувати той чистий ідеалізм, який горить у поставі в'язнів совєтських концентраційних таборів, та напруга вічно шукаючого духа, яка тепер так могутньо виявляється на нашій любій, страждальній і героїчній Україні.

Тож, не жаліймо сил і будьмо певні, що визволення нашої нації власними силами незабаром прийде!

(Кінець)

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

Пожертви висилати: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, 5020 OLD YORK ROAD, PHILADELPHIA, Pa. 19141

З хрестин на музей УПЦеркви в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

В неділю 1-го жовтня ц.р. відбулося хрищення і миропомазання Андрія Віктора Болонка, адоптованого сина панства Василя і Марії Болонків, що замешкують при 2615 Санделенд вулиці в Честері, Па.

Маленький Андрій Віктор народився 21-го лютого ц.р. в Честері, Па. Хресними батьками були: Михайло Ониска і Тамара Захарків. Обряд хрищення і миропомазання довершив митр. прот. о. Омелян Мицик в церкві Успіння Пречистої Діви Марії в Честері.

Після хрищення відбулося прийняття в панства Болонків, на яке зійшлося багато друзів та приятелів, щоб побажати маленькому Андрієві Вікторові та його батькам довгих та здорових літ.

Гостину відкрив молитвою митр. прот. о. О. Мицик, настоятель Української Православної Церкви Успіння Пречистої Діви Марії, а присутні проспівали маленькому Андрієві, його рідним батькам та хрищеним батькам Многих Літ!

На пропозицію дир. Івана Михайлова переведено збірку - дар, яку розділено по половині: 15.00 дол. на Музей при УПЦеркві у Савт Бавндбруку та 15.00 дол. на радіо - передачу ООЧСУ в Честері. Присутні в промовах підкреслювали доброзичливе серце панства Болонків, які придбали собі такого гарного синка.

Панство Василь і Марія Болонки є членами Української Парафії при Українській Православній Церкві в Честері та є діяльними членами української громади.

Н. Н.

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — ВІДДІЛ 23 ім. ОЛЬГИ БАСАРАБ в ДІТРОЙТІ, Міш.

— влаштовує —

СВЯТИЙ ВЕЧІР

В залі УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ

число 4655 Мартін

у неділю, 7-го січня 1968 року

о год. 3-ій по пол.

В ПРОГРАМУ ВЕЧОРА ВХОДИТЬ:

Сценічна картина на одну дію **„Святий Вечір на Україні"** і група **Колядників-Пастирів**, які колядують і розказують про чудову ніч народження Ісуса Христа, а також **Спільна Традиційна Вечеря.**

Запрошуємо все Українське Громадянство прийти як найчисленіше та побачити прекрасну сценку, почути милозвучних колядок.

Рівнож засядемо до спільної традиційної Святої Вечері та поділимося минулими споминами про наші чудові звичаї, які колись святкував Український Нарід на своїх рідних землях.

Добровільний даток на все тільки 2.00 доляри.

Всіх щиро запрошує — **Комітет 23-го Відділу СУА**

Український Християнський Рух у ЗДА

запрошує Українське Громадянство Ню Йорку та околиці на доповідь

проф. д-ра Вол. Янева

зі Сарселю, Франція

на тему:

ДУМАТИ НАПЕРЕД

(До актуальних українських громадських і релігійних проблем)

Перед доповіддю буде висвітлений фільм продукції **І. Процика** про діяльність УВУ, НТШ і УТГІ.

Дата: 31-го грудня 1967 року

У залі УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ в НЮ ЙОРКУ. **Початок в год. 3-ій по пол.**

Подяка

Філятелістичний Відділ при Головних Управах Товариств Колишніх Вояків УПА у ЗСА, Канаді і Німеччині, складає

НАЙСЕРДЕЧНІШУ ВОЯЦЬКУ ПОДЯКУ

Вельмишановним Мистцям:

М. АНАСТАЗІЄВСЬКОМУ, В. ЛАСОВСЬКОМУ, Б. БОЖЕМСЬКОМУ, Я. ВИПАРЕВІ і М. БОРАЧКОВІ

за безкорисне виготовлення проєктів наших марок з нагоди 25-річчя УПА.

З чисто технічних причин (зведення до одної величини), пороблено незначні зміни у проєктах (написах), а друкарня не у всіх випадках виповнила бажання Мистців відносно кольорів. Марки віддано до друку дуже пізно, бо не було проєктів на заплановану серію з 10-ти марок і тому не стало часу на переписку та на виміну порад.

За цей поважний недолік, щиро перепрошуємо ВШ. Мистців.

ВП. Панові Л. Рихтицькому складаємо нашу щиру подяку за додаткову працю і професійне виконання друку марок і коверт.

Керівник Філятелістичного Відділу
д-р Богдан Скала (в. р.)

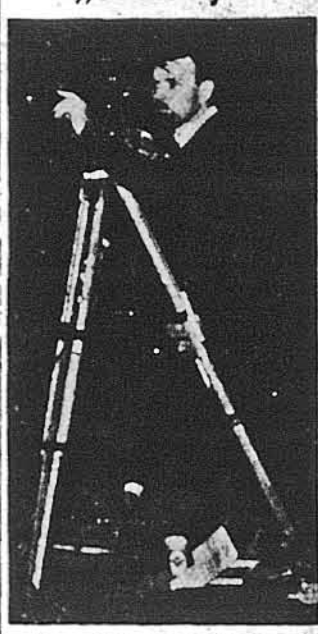
З ПОСТАНОВИ ПЛЕНУМУ КОМСОМОЛУ УССР

Визнаючи, що „серед окремої частини студентства мають місце аморальні вчинки, прояви нігілізму, байдужости", 4-й пленум комсомольських організацій УССР, що відбувся в Києві, постановив „виховувати студентів в дусі високої клясової свідомості, непримиренного ставлення до будь-яких проявів буржуазної ідеології". Газета „Молодь України" з 19 грудня в повідомленні про той пленум, підкреслила, що сьогодні зусилля радянського народу зосередженні на достроковому виконанні завдань п'ятирічки".

„КОБЗАР" ЗУСТРІЧАТИМЕ НОВИЙ РІК

Філядельфія. — За щорічною традицією співоче Товариство „Кобзар" зустрічатиме Новий рік 31 грудня ц. р. мистецькою програмою, бенкетом і танками в готелі Шератон у Філядельфії. Початок о 8.30 веч.

Закінчується праця над фільмом про „Союзівку"

Джерзі Сити, Н. Дж. — В присутності Головного Уряду УНСоюзу в домі Централі відбувся перегляд півгодинного документального кольорового кінофільму з життя на відпочинковій Оселі УНСоюзу „Союзівці" в Кетскільських горах. У фільмі, знятому кінопродуцентом п. Ярославом Кулиничем, розповідається мовою кіна про декілька визначніших культурних подій з життя на тій Оселі, в тому зображено недільне Богослуження, урочисте відзначення 50-ліття Української Державности та концерт після того свята, спортові змагання, вибори „Міс Союзівки" в 1966 і 1967 роках та ін. Після озвучення, цей новий документ. фільм буде демонструватись по Відділах Українського Народного Союзу в ЗДА і Канаді. Крім праці над цим фільмом, Я. Кулинич опрацьовує окремі епізоди з першого СКВУ в Ню Йорку, де він зафільмував усі важливі події та перебіг Конґресу, маючи тепер кіноматеріялу на 6 годин показу.

З ОПОВІДАНЬ ТУРИСТКИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Мабуть, працювали десь воському театрі, бо в цей час відбувають тут гастролі різні російські трупи. Так було і цього літа. Тим то молодші туристи ходили до нічних клюбів. Також студентів у Києві не було видно. кі оселі для зрусифікованих або застрашених киян і привернути українській мові ті права в столиці, які вона повинна мати?

В обох готелях прислуговували дівчата у вишиванках, але говорили вони по-російськи. Інколи траплялось, що одна чи друга відповідали по - українськи. Одна з туристок мала багато ручок і роздавала їх тим дівчатам, що говорили українською мовою. Виявилось, що більшість їх добре говорять по - українськи.

На пароплаві, коли їхали туристи Дніпром до Канева, щоб поклонитись могилі Шевченка і скласти вінок від своєї групи, також панувала російська мова. А все ж, коли вони почали співати українських пісень, то моя родичка завважила, як один мужчина стирав потайки сльози, а другий почав підтягати за ними.

Уліті годі в Києві побачити якусь виставку в україн- між Уралом і Владивостоком.

Поглянули востаннє з Володимирської гірки на Дніпро і літаком вилетіли до східнього Берліну. Звідтіля автобусом дістались до західнього Берліну. Перед тим перейшли найгострішу контролю: навіть дзеркалами на довгих дрючках заглядали під спід автобуса.

В. Н-вич

82-ий ВІДДІЛ СУА в БРОНКСІ, Н. Й.

— влаштовує —

ВЕЧІР ПАМ'ЯТІ КАТРІ ГРИНЕВИЧЕВОЇ

у НЕДІЛЮ, дня 31-го ГРУДНЯ 1967 року

о год. 4:30 по пол.

в залі церкви СВ. ПОКРОВИ

17-45 Washington Avenue, Bronx, N.Y.

В ПРОГРАМІ:

д-р ЯРОСЛАВ ГРИНЕВИЧ і

п-ні ЛІДА КРУШЕЛЬНИЦЬКА

ГОСТЕЙ ЩИРО ВІТАЄМО!

Мистці відкривають свою ґалерію

Ню Йорк. — Об'єднання мистців українців в Америці, відновлює свою постійну ґалерію образів в долішній кімнаті Літературно - мистецького Клюбу, де ОМУА, Відділ Ню Йорку, має також власне приміщення. У цій ґалерії, відкриття якої відбудеться в п'ятницю 29 ц. м., буде на перший раз 49 образів різних тем і різної техніки, 25-ох мистців. Ґалерія буде відкрита у п'ятниці від 6 - 8 вечером, а в суботи й неділі від 3-8 вечора.

Ділимося сумною вісткою з Друзями і Українським Громадянством, що дня 22-го грудня 1967 року в Шикаґо упокоївся в Бозі незабутньої пам'яті наш Друг

ВАСИЛЬ ДОРОШЕНКО

Народжений 13-го січня 1910 р. на Придніпрянщині, з ранньої юности, все своє життя присвятив Він активній праці для добра і визволення свого народу. Похорон відбувся 26-го грудня 1967 року.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

З сумом повідомляємо, що 22-го грудня 1967 року помер невіджалуваної пам'яті наш провідний і активний Член

ВАСИЛЬ ДОРОШЕНКО

Похорон відбувся 26-го грудня 1967 року із Собору св. Володимира в Шикаґо.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ОДВУ в ШИКАҐО

22-го грудня 1967 року з волі Божої відійшов у Вічність Член нашої Управи і примірний Громадянин

ВАСИЛЬ ДОРОШЕНКО

Похорон відбувся 26-го грудня 1967 р. в Шикаґо. Хай земля американська буде Йому легкою, а пам'ять про Нього залишиться завжди між нами.

УКРАЇНСЬКА ВИДАВНИЧА СПІЛКА в ШИКАҐО

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в середу, 27-го грудня 1967 року упокоївся в Бозі наш Найдорожчий **ЧОЛОВІК і ТАТО**

бл. п.

ВАСИЛЬ ПОЛЧІЙ

проживши 73 р., нар. 1893 р. в с. Новоженки, п. Жидачів, Україна, довголітній член 361-го Відд. УНСоюзу „Дністер" в Ню Йорку, до ЗДА прибув 1913 року.

ПАРАСТАС буде відправлений в четвер і п'ятницю, 28-го і 29-го грудня 1967 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН в суботу, 30-го грудня 1967 р. о год. 9:30 ранку з того ж похоронного заведення до церкви св. Юра, а опісля на цвинтар Кальварія.

В глибокому смутку:

дружина — **МАРІЯ**

син — **ГРИГОРІЙ** з дружиною **РОЗАЛІЄЮ**

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Знайомими, що в Шикаґо, Ілл, дня 23-го грудня 1967 року, несподівано відійшла у Вічність на 69-му році трудолюбимого життя наша Найдорожча

ДРУЖИНА, МАМА і БАБУНЯ

бл. п.

МАРІЯ ВРУБЛІВСЬКА

ПОХОРОН відбувся в середу, 27-го грудня 1967 року в год. 9-ій рано з Катедри св. Володимира на цвинтар Elmwood Park.

Горем прибиті:

муж — **ОНИСИМ**

син — **ПЕТРО** з дружиною **ПННОЮ** та дітьми **АНДРІЄМ** та **ВОЛОДІЄЮ**

донька — **ГАЛИНА** з сином **ЮРКОМ**

ДІЛОВИЙ КОМІТЕТ ЗЕМЛЯКІВ ЧОРКІВСЬКОЇ ОКРУГИ

в глибокому смутку повідомляє, що дня 21-го грудня 1967 р. помер несподівано

Мґр. ОСТАП ФІРЧУК

кол. адвокат у Копичинцях, секретар Ділового Комітету Чортківської Округи

ПОХОРОН відбувся у вівторок, дня 26-го грудня 1967 р. о год. 10-ій рано з церкви св. Юра в Ню Йорку на цвинтар St. Raymond's Cemetery, Бронкс, Н. Й.

Родині Покійного висловлюємо глибоке співчуття.

Діловий Комітет Земляків Чортківської Округи

Ділимося з Родиною, Приятелями і Знайомими сумною і болючою вісткою, що наш Найдорожчий **ЧОЛОВІК, БАТЬКО і БРАТ**

бл. п.

ОСТАП ФІРЧУК

колишній адвокат у Копичинцях, несподівано відійшов від нас у Вічність дня 21-го грудня 1967 р. в 69-му році життя.

ПАНАХИДА — в похоронному заведенню П. Яреми в Ню Йорку дня 25-го грудня о год. 8-ій веч., а **ПОХОРОН** у вівторок, дня 26-го грудня 1967 р. о год. 10-ій рано в церкві св. Юра, а звідти на цвинтар St. Raymond's, Бронкс, Н. Й.

Безмежним горем прибиті:

дружина — **МАРІЯ**

дочки — **ЛІДІЯ і ЛЮБА**

сестра — **МАРІЯ ЗІҐЛ**

Замість квітів на могилу

бл. п. мґра ОСТАПА ФІРЧУКА

секретаря ДК Чортківщини, на Видавничий Фонд Історично-Мемуарного Збірника Чортківської Округи

10 долярів складають

д-р Михайло і Ольга **СОНЕВИЦЬКІ**

В глибокому жалю та в непотішному смутку повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що 19-го листопада 1967 р. у Львові упокоїлася в Бозі на 73-му році

ОЛЕНА БАЧИНСЬКА-ГОЛУБОВИЧ

вдова по Евстахію Голубовичові, гімназійному вчителеві і старшині УГА.

Тлінні останки Покійної, після похоронних обрядів, які відбулися 22-го листопада 1967 р. — спочили на Янівському цвинтарі у Львові.

ЛІДА ВОЛИЦЬКА — сестра з чоловіком **ВАСИЛЕМ** і діти: **ХРИСТИНА, МАРТА і НЕСТОР;**

АННА БАЧИНСЬКА — братова;

ЛІДА і МАРТА — братаниці та **ЮРКО, ЯРЕМА і МИРОН** — братанки;

о. **БОГДАН і СТЕПАНІЯ БАЧИНСЬКІ** — брат і братова та й їх доньки **МАРІЙКА й МАРТА** — братаниці, і Родина в Краю.

„ЮВІЛЕЙНІ" ЗНУЩАННЯ НАД УКРАЇНОЮ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

— Україна, твердив Л. Брежнєв, завжди нібито йшла „вногу" з Росією. Навіть „Полум'яні заклики до свободи Тараса Шевченка й Івана Франка, Лесі Українки і Михайла Коцюбинського зливалися з передовими ідеями російських революційних демократів Бєлінського і Герцена, Добролюбова і Чернишевського".

— В політичному аспекті, Україна, твердив в Києві новочасний цар московський, може бути „вільною" тільки в союзі з Росією, і для цього Л. Брежнєв цитував вислів будівничого новочасної російської імперії СССР, В. Леніна: „В. І. Ленін прозорливо говорив: „При єдиній дії пролетарів великоруських і українських вільна Україна можлива, без такої єдности про неї не може бути й мови!" Іншими словами, 46-мільйоновий український народ „не може жити" без Росії, хоча на світі є чимало незалежних держав, що мають заледве один мільйон населення і не мають і десятої частки природніх багатств української землі.

— Л. Брежнєв звів усю боротьбу українського народу за свою державність а потім і створення в 1917 р. Української Народної Республіки — до дій „закордонних імперіялістів". Він заявив у Києві, який впродовж понад трьох років був столицею незалежної Української Держави: „Іноземні імперіялісти та їх прислужники — буржуазні націоналісти не зупинялися ні перед чим, намагаючись перетворити Україну в опорний пункт боротьби проти молодої Радянської держави. Знаходились різні гетьмани і батьки, центральні ради і директорії, оплачувані золотом то однієї то іншої імперіялістичної держави, які брали на себе цю брудну роль. Трудящі маси України у тісному бойовому союзі з революційними силами Радянської Росії зірвали всі ці спроби. У вогні боїв проти сил контреволюції зміцніли і загартувались союз робітничого класу і трудового селянства, дружба народів нашої країни".

— Просторікаючи про „ленінську дружбу народів" та нібито „рівність соціялістичних націй", Л. Брежнєв, однак, відверто заявив так зв. „українським делеґатам", що Україну й інші неросійські республіки Москва буде далі русифікувати і винародовлювати, але робитиме це тактовно й обережно, бо, як він висловивсь далі, „погляди сотень і мільйонів звернуті на нашу країну": „Всебічний розквіт соціялістичних націй, їхні успіхи в комуністичному будівництві і закономірно ведуть до їх дальшого зближення. Звичайно, зближення націй — складний історичний процес, тут не можна допускати ні необдуманої квапливості, ні штучного стримування, ні самопливу. В цій справі треба враховувати як інтереси окремих соціялістичних націй, так і загальні інтереси країни, справу комуністичного будівництва в цілому".

— В кінці, вимагаючи, щоб Україна активніше працювала, „в подяку" за найновіший „орден октября", Л. Брежнєв підкреслив, що „столицею нашої батьківщини є Москва". Всі інші славословлення в його промові не мали суттєвого значення.

Другий промовець, перший секретар ЦК КПУ П. Шелест, хвалився досягненнями совєтської України, але трохи відійшов від Л. Брежнєва щодо дати встановлення в Україні совєтської влади, пересунувши — також історично невірно — її на один рік: „Під керівництвом большевицької партії робітники і селяни розгромили сили контреволюції, змели з лиця землі зрадницьку буржуазно-націоналістичну Центральну раду. Вже у січні 1918 року на всій території України була встановлена влада Рад!".

П. Шелест неоднократно виступав проти „українських буржуазних націоналістів", від часів Центральної Ради — до наших часів; твердив, що „розквітає і збагачується чарівна українська мова", що „великий жовтень дав селянинові землю", що „за совєтської влади склалися рівноправні відносини між усіма націями", що відбулось „повне розкріпачення жінки", що „комуністи, український народ, як зіницю ока бережуть свою соціялістичну батьківщину", а економічний грабунок України називав „щирою і безкорисливою дружбою".. Він згадав, що ще й Ленін нібито боровся проти проявів „великодержавного шовінізму і місцевого націоналізму", але в своїй промові, виголошеній не відомо якою мовою, цитував наступне — подаємо за „Радянською Україною" з 24 грудня:

„Ти шла затаїв своє горе,
Суровим путем трудовим.
Весь фронт, что от моря
до моря,
Корміла ти хлебом своїм.
(Оплески)."

П. Шелест зробив поклін у сторону так зв. „прогресистів". „В ці святкові дні ми згадуємо наших земляків, багато з яких до Жовтневої революції і возз'єднання українських земель зла доля закинула у різні країни світу, де ще панує капітал. З великим інтересом вони слідкують за життям нашого народу, пишаються його здобутками".

Однак, брежньовсько-шелестівська „інтернаціональна співпраця і дружба" закінчувались негайно там, де йшла мова про фактичну аналізу стану в СССР, як наприклад: „За кордоном буржуазні соціологи, економісти, філософи намагаються применшити всесвітньо-історичне значення завоювань Жовтня, довести, що, мовляв, економіка нашої країни зростала б і за капіталізму такими ж швидкими темпами, що нібито соціялістична революція не справила на її розвиток позитивного впливу. Даремно силкуєтесь, панове!".

До 20 інших промовців повторювали приблизно те ж саме, включно з американським Л. Толопком, котрий виразно натякнув на українську спільноту і перший СКВУ: „Викинені народом реакційні недобитки ще пробують знімати фальшивий галас, організувати різні зборища. Але даремні їхні потуги. Український народ непереможний". А далі, як по нотах:

„Завдяки Жовтневій революції, здійсненій під проводом великого Леніна, український народ перетворює в життя" . . .

Виступ найвищого сучасного представника червоного московського імперіялізму Л. Брежнєва та інших у Києві показав, що у так зв. „ювілейний рік" Москва затривожена справжнім станом речей як в Україні, так і в інших неросійських республіках; що вона може піти на певні пом'ягшення у своїй внутрішній політиці, однак від головної мети ніколи добровільно не відмовиться: „Україна — складова і невід'ємна частина Совєтського Союзу", як писали „Известия"; що Москва й далі, діючи одночасно „і кнутом і пряником", буде продовжувати духовий ґеноцид серед неросійських народів та економічний визиск, приховуючись за „комуністичний" шильд. Жоден з промовців у столиці України словом не згадав ні про „культ особи", ані навіть про хоч якісь „труднощі" голоду в 1933 році, примусової колективізації, про розстріл і винищення українських письменників і т. д., з чого можна припускати, що знову в Кремлі починає вимальовуватись тінь Сталіна, як пересторога неросійським народам: коли почнете йти задалеко у ваших домаганнях сьогодні — то Сталін з'явиться завтра.

Так підходить Україна до Нового Року, під московським караулом, у тюрмі. (лп).

ВЕЧІР ПАМ'ЯТІ КАТРІ ГРИНЕВИЧЕВОЇ

Бронкс, Н. Й. — З ініціятиви 82-го Відділу СУА на Бронксі дня 31 грудня відбудеться в залі церкви св. Покрови, 17-45 Вашингтон авеню, вечір, присвячений пам'яті письменниці Катрі Гриневичевої. В програмі виступить з художним читанням творів письменниці акторка Лідія Крушельницька, а також Ярослав Гриневич. Початок о 4 гр. 30 хв.